

การประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี)
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
An Evaluation of the Bachelor of Education Program
(5 Years CURRICULUM) in EARLY CHILDHOOD EDUCATION
(Revised A.D. 2011), Faculty of Education, Burapha University

ดร.เชวง ช้อนบุญ*

ผศ.ดร.ศิริประภา พงุทธิกุล*

ผศ.ณัฐมนต์ คมขำ*

ดร.สุกัลยา สุเมอ*

อ.กัลยาณี อินตะสิน*

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยใช้กรอบของการประเมิน 3 มิติ ได้แก่ 1) การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร พ.ศ. 2557 2) มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552 และ 3) รูปแบบซิปปี 4 ด้าน ได้แก่ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้มีจำนวน 190 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร นิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบข้อมูล และการจัดกลุ่มข้อมูล ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) ตามกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร พ.ศ. 2557 พบว่า องค์กรประกอบที่ 2 บัณฑิต อยู่ในระดับดีมาก องค์กรประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้และองค์กรประกอบที่ 4 อาจารย์ อยู่ในระดับดี องค์กรประกอบที่ 3 นักศึกษาและองค์กรประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง โดยสรุปภาพรวมทั้ง 6 องค์กรประกอบอยู่ในระดับดี

2. ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 พบว่า ผลการดำเนินงานผ่านเกณฑ์ จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ จากตัวบ่งชี้ที่ดำเนินการทั้งหมด 11 ตัวบ่งชี้ คิดเป็นร้อยละ 100

*อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3. ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) ตามรูปแบบฉบับปี พบว่า 3.1) ผลการประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการโดยผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมและมีข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุง 3.2) ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจด้านบริบทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการของหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3.3) ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต จำแนกเป็น 3.3.1) ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจด้านคุณลักษณะพึงประสงค์ของนิสิตจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3.3.2) ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจด้านผลการเรียนรู้สำคัญของหลักสูตรจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร/ การศึกษาระดับปริญญาตรี

Abstract

This study aimed at evaluating the bachelor of education program (5 years curriculum) in Early Childhood education (Revised A.D. 2011), Faculty of Education, Burapha University following the Internal Quality Assurance system at program level 2014, the Thai Qualifications Framework for Higher Education 2009, and CIPP evaluation model included context, input, process and product. A total number of 190 were experts, the curriculum committee, academic staffs, students, school directors and mentors. The data were collected through a questionnaire survey and structured interviews and statistically analysed by mean, standard deviation, data comparison and coding. The findings revealed that:

1. An evaluation of the bachelor of Education program (5 years curriculum) in early childhood education (revised A.D. 2011), following the internal quality assurance at program level 2014 showed that, component 2, Graduates, was excellent. Component 6, Learning facilities and component 4, Academic staffs were considered good. Also, component 3, Students and component 5, course curriculum were average, as a whole, six components were good.

2. An evaluation of the bachelor of Education program (5 years curriculum) in Early Childhood education (revised A.D. 2011), showed that the performance met the criteria of the internal quality assurance at program level 2014 as for 11 indicators of Thai Qualification Framework 2009. All 11 indicators were 100 percent operated.

3. An evaluation of the bachelor of Education program (5 years curriculum) in early childhood education (revised A.D. 2011), following the CIPP evaluation model showed that 3.1) The context, input and process evaluated by experts stated both decent aspects and recommendations for improving course curriculum. 3.2) An analysis of satisfaction level in context was overall excellent. Input and process of the course curriculum were good. 3.3) Product evaluations were 3.3.1) an analysis of satisfaction level in students' desired characteristics from stakeholders was good and 3.3.2) an analysis of satisfaction level in course curriculum learning outcome from stakeholders was good.

Keywords: curriculum evaluation/ early childhood education

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา การวิจัย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นสถาบันทางการศึกษาที่มุ่งผลิตบัณฑิตและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสายศึกษาศาสตร์ให้มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติมาช้านาน ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ณ ซอยประสานมิตร จังหวัดพระนคร ในปีพ.ศ. 2492 ซึ่งได้รับการยกฐานะเรื่อยมาจนกระทั่งเป็นมหาวิทยาลัยบูรพา มีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยเอกเทศ และคณะศึกษาศาสตร์ได้รับการจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2534 มีฐานะเป็นคณะวิชาที่เป็นรูปแบบจนถึงปัจจุบัน ได้จัดการศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกหลายหลักสูตร

สาขาวิชาการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นสาขาวิชาหนึ่งที่เปิดสอนในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบตลอดระยะเวลาในรอบทศวรรษที่ผ่านมา จนกระทั่งในปัจจุบันได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาระดับปฐมวัย หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 โดยมีปรัชญาของหลักสูตรที่เชื่อในหลักการเรียนรู้ด้วยตนเองภายใต้สภาวะแวดล้อมและการจัดการที่เหมาะสมจะสามารถหล่อหลอมและพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นคนดีและมีคุณภาพของสังคม มีอัตลักษณ์ทางศาสตร์การศึกษาระดับปฐมวัย เป็นผู้ตระหนักในคุณค่าและผลกระทบของวิชาชีพต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ เป็นผู้ร่วมรณรงค์เพื่อปกป้องสิทธิและสวัสดิภาพของเด็ก มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้และการวิจัย

หลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาระดับปฐมวัย หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 รับผิดชอบเข้าศึกษาตั้งแต่ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2554 ถึงปัจจุบันซึ่งจะครบวงรอบการใช้หลักสูตรในปีการศึกษา 2558 ดังนั้น จึงควรมีการประเมินหลักสูตรเพื่อการพัฒนาหลักสูตรอย่างเหมาะสมต่อไป ดังที่ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1983) กล่าวว่าเป้าหมาย

ที่สำคัญของการประเมินหลักสูตรไม่ใช่เพื่อพิสูจน์แต่เป็นไปเพื่อการพัฒนา นอกจากนี้ วิจัย วงษ์ใหญ่ (2537) ได้กล่าวถึง การดำเนินการใช้หลักสูตรระยะหนึ่งแล้ว ควรมีกระบวนการในการประเมินหลักสูตรโดยการนำข้อมูลจากการวัดในแง่มุมต่างๆ มาใช้ในการพิจารณาทบทวนเกี่ยวกับคุณภาพหลักสูตร อีกทั้ง มารุต พัฒนาผล (2558) ได้กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรเป็นการตรวจสอบผลการนำหลักสูตรไปใช้ ประสิทธิภาพของกระบวนการใช้ และตรวจสอบความสอดคล้องของปรัชญาและวัตถุประสงค์

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา จึงกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ด้วยความมุ่งหมายให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน ป้องกันและคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเสมอภาค อีกทั้งผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาต้องมุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษา มีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 ข้อ 8 กล่าวว่า ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาและผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิสาขา ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และเป็นไปตามมาตรฐานและตัวชี้วัดการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ และกรอบมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา 11 มาตรฐาน

แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรมีกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวางแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุง การนำหลักสูตรไปใช้ และสุดท้ายเป็นระบบประเมินหลักสูตร ซึ่งเป็นการประเมินที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจว่าหลักสูตรนั้น จะยังคงใช้ต่อไป หรือจะต้องปรับปรุง หรือยุติการใช้ รูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบซิปปี (CIPP Model) ของ สตีฟเฟิลบีมและคณะ (1971) เป็นรูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบหนึ่งที่มีนิยมใช้ในการวิจัยอย่างกว้างขวาง เช่น การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2542 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (กรอุษา ศรีสุวรรณ, 2552) การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร (อิสเรศ พิพัฒน์มงคลพร และคณะ, 2556) การประเมินหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) มหาวิทยาลัยบูรพา (คมสัน ตรีไพบูลย์ และคณะ, 2558)

รูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบซิปปี เป็นกระบวนการต่อเนื่องครอบคลุมกระบวนการจัดการเรียนการสอนและประเมินทั้งความก้าวหน้า (Formative evaluation) และประเมินสรุปรวม (Summative evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินแบบนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง มีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบ มุ่งประเมินองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การประเมินด้านบริบท (Context) เป็นการประเมินเกี่ยวกับสถานะแวดล้อมของหลักสูตร 2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นการประเมินเกี่ยวกับทรัพยากรต่าง ๆ 3) การประเมินด้านกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินเกี่ยวกับการบริหารจัดการและกระบวนการใช้หลักสูตร 4) การประเมินด้านผลผลิต (Product) เป็นการประเมินเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดจากการใช้หลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 ได้ดำเนินการใช้มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 จนถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลา 4 ปี ซึ่งหลักสูตรนี้ได้ผ่านการประเมินในภาพรวมโดยสภามหาวิทยาลัยบูรพาและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาก่อนที่จะมีการนำหลักสูตรไปใช้

แต่ตลอดเวลาที่มีการใช้หลักสูตรยังไม่ได้มีการประเมินหลักสูตรเพื่อพิจารณาคุณภาพของหลักสูตร และยังไม่ได้มีการประเมินหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 รวมทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสภาพสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมือง

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการประเมินหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตรบัณฑิตตามกระบวนการประเมินในรูปแบบซิปปี ประกอบด้วยการประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในหลักสูตร เพื่อนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะเกิดผลประโยชน์สูงสุดกับนิสิตซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร พ.ศ. 2557 (Internal Quality Assurance: IQA)

2. เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (Thai Qualification Framework: TQF)

3. เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามรูปแบบซิปปี (CIPP

model) 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปปี ซึ่งประเมินใน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบริบท ประกอบด้วย ปรัชญา วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ โครงสร้างและรายวิชา
2. ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย คุณวุฒิและผลงานของอาจารย์ประจำหลักสูตร พื้นฐานและเงื่อนไขในการรับผู้เรียน อาคารสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ การจัดสภาพแวดล้อม และงบประมาณ
3. ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โครงการและ

กิจกรรมเสริมหลักสูตร การประเมินผลการเรียนรู้ และการจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษา

4. ด้านผลผลิต ประกอบด้วย คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ผลการเรียนรู้สำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี)

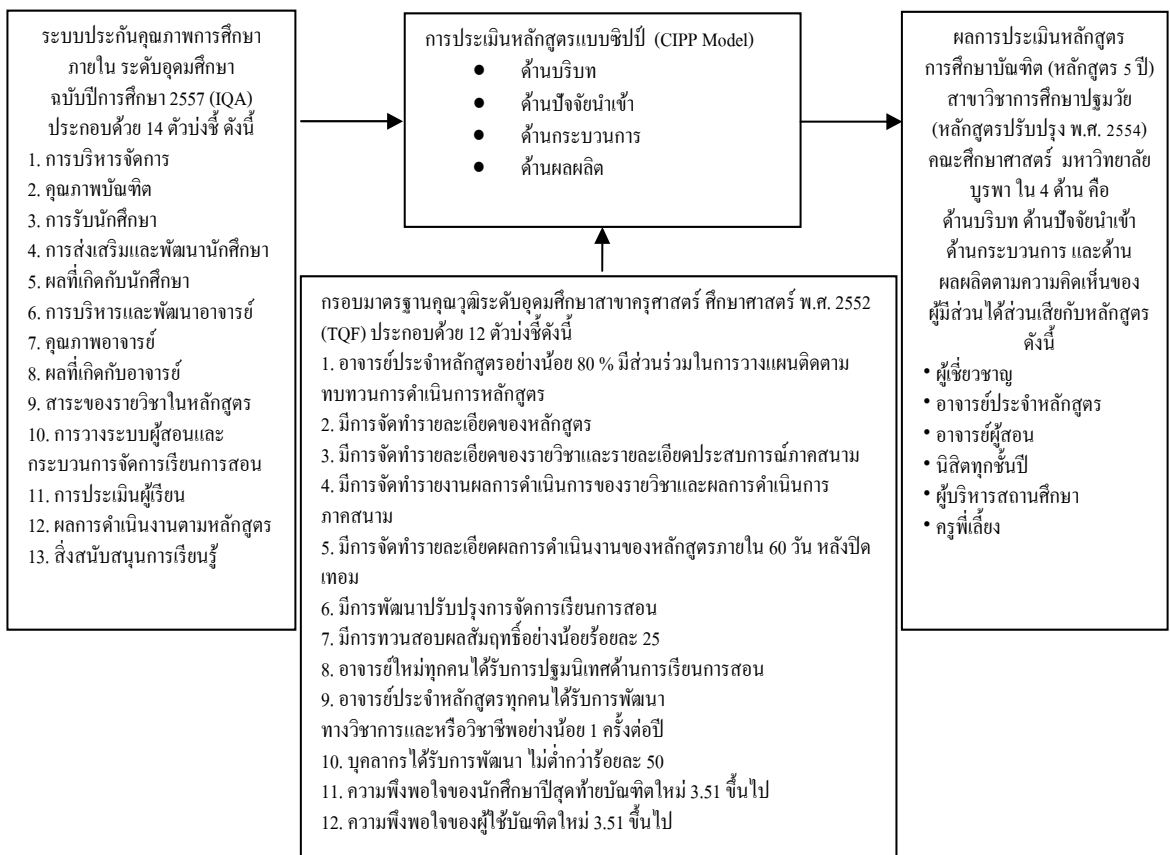
ขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษากับประชากรจำนวน 190 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร นิสิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ทุกชั้นปี ผู้บริหารสถานศึกษา และครูพี่เลี้ยง

ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ทำการวิจัย

กระบวนการดำเนินการวิจัยอยู่ในระหว่างเดือน มีนาคม - เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2558

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นเป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluative Research) โดยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยแบบสำรวจ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษากับประชากรจำนวน 190 คน สามารถจำแนกประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็น 7 กลุ่ม ซึ่งได้มาจากวิธีการกำหนดแบบเจาะจงโดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน กำหนดโดยการพิจารณาคุณสมบัติด้านวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรและการประเมินผล การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และการศึกษาปฐมวัย

2. อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 คน กำหนดโดยการคัดรายชื่ออาจารย์ประจำจากเอกสารหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3. อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร จำนวน 63 คน กำหนดโดยการคัดรายชื่ออาจารย์ผู้สอนตามรายวิชาที่เปิดในหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยบูรพา

4. นิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 5 จำนวน 26 คน กำหนดโดยการคัดรายชื่อนิสิตรหัส 54 ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยบูรพา

5. นิสิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 161 คน กำหนดโดยการคัดรายชื่อนิสิตรหัส 55-58 ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

6. ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน กำหนดโดยการคัดรายชื่อผู้บริหารสถานศึกษาที่นิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยรหัส 54 ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

7. ครูพี่เลี้ยงจำนวน 26 คน กำหนดโดยการคัดรายชื่อครูพี่เลี้ยงของนิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยรหัส 54 ที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สามารถสรุปขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และเอกสารเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร รูปแบบการประเมินหลักสูตร ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557 และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาสาขา ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 5 ชุด ประกอบด้วย 2.1) แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ 2.2) แบบสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตร 2.3) แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) 2.4) แบบสอบถามสำหรับนิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) 2.5) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert)

3. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ความเหมาะสมและความถูกต้องของภาษา แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข

4. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ฉบับจริงที่นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 190 คน จำแนกเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มอาจารย์ประจำหลักสูตร กลุ่มอาจารย์ผู้สอน กลุ่มนิตชั้นปีที่ 5 กลุ่มนิตชั้นปีที่ 1- 4 กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่ม

ครูพี่เลี้ยง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ คือ ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล นัดหมายเวลาและสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์หรือแบบสอบถามขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล สถานที่ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โรงเรียนบ้านห้วยกะปิ โรงเรียนอนุบาลชลบุรี โรงเรียนอนุบาลวัดกลางดอน โรงเรียนอนุบาลพนัสศึกษาลัย โรงเรียนวัดเตาปูน และโรงเรียนวัดมโนรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จำแนกเป็น ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ จากนั้นทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามในส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยการเปรียบเทียบข้อมูลและการจัดกลุ่มข้อมูล นำเสนอเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร พ.ศ. 2557

ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร พ.ศ. 2557 พบว่า องค์กรประกอบที่ 2 บัณฑิต อยู่ในระดับดีมาก องค์กรประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้และองค์กรประกอบที่ 4 อาจารย์ อยู่ในระดับดี องค์กรประกอบที่ 3 นักศึกษาและองค์กรประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมทั้ง 6 องค์กรประกอบอยู่ในระดับดี สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร พ.ศ. 2557 หลักสูตรการศึกษา บัณฑิต สาขา
 วิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) ตามกรอบการประกัน คุณภาพการศึกษา
 ภายในระดับหลักสูตร พ.ศ. 2557

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	คะแนน	ระดับคุณภาพ
1. การกำกับมาตรฐาน	1.1 การบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร โดย สกอ.	ผ่าน	ผ่าน
2. บัณฑิต	2.1 คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับ อุดมศึกษาแห่งชาติ	4.41	ดีมาก
	2.2 การได้งานทำหรือผลงานวิจัยของผู้สำเร็จการศึกษา	4.88	ดีมาก
เฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบที่ 2		4.65	ดีมาก
3. นักศึกษา	3.1 การรับนักศึกษา	3.00	ปานกลาง
	3.2 การส่งเสริมและพัฒนานักศึกษา	3.00	ปานกลาง
	3.3 ผลที่เกิดกับนักศึกษา	3.00	ปานกลาง
เฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบที่ 3		3.00	ปานกลาง
4. อาจารย์	4.1 การบริหารและพัฒนาอาจารย์	3.00	ปานกลาง
	4.2 คุณภาพอาจารย์	4.44	ดีมาก
	4.3 ผลที่เกิดกับอาจารย์	4.00	ดี
เฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบที่ 4		3.81	ดี
5. หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน	5.1 สาระของรายวิชาในหลักสูตร	2.00	น้อย
	5.2 การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน	2.00	น้อย
	5.3 การประเมินผู้เรียน	3.00	ดี
	5.4 ผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา	4.00	ดี
เฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบที่ 5		2.75	ปานกลาง
6. สิ่งสนับสนุน การเรียนรู้	6.1 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.00	ดี
เฉลี่ยคะแนนองค์ประกอบที่ 6		4.00	ดี
โดยรวมทั้ง 6 องค์ประกอบ		3.44	ดี

ตอนที่ 2 ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตร
 ปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
 พ.ศ. 2552

ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตรปรับปรุง
 พ.ศ. 2554) พบว่า มีผลการดำเนินงานผ่านเกณฑ์ของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร พ.ศ.
 2557 ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ จากจำนวนตัวบ่งชี้

ที่ดำเนินการทั้งหมดในปี พ.ศ.2557 จำนวนทั้งหมด 11 ตัวบ่งชี้ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยจำนวนตัวบ่งชี้ที่ต้องดำเนินการผ่านเฉพาะตัวบ่งชี้ที่ 1-5 ดำเนินการผ่านจำนวน 5 ตัวบ่งชี้ สรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร พ.ศ. 2557 หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

ตัวบ่งชี้	ดัชนีบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators)	เป็นไปตามเกณฑ์	ไม่เป็นไปตามเกณฑ์
1)	อาจารย์ประจำหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ 80 มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวน การดำเนินงานหลักสูตร	✓	
2)	มีรายละเอียดของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.2 ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ หรือ มาตรฐานคุณวุฒิสถาษา/สาขาวิชา	✓	
3)	มีรายละเอียดของรายวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนามตามแบบ มคอ.3 และ มคอ.4 อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา	✓	
4)	จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา และรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม ตามแบบ มคอ.5 และ มคอ.6 ภายใน 30 วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา	✓	
5)	จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.7 ภายใน 60วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา	✓	
6)	มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนิสิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ที่กำหนดใน มคอ.3 และมคอ.4 (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา	✓	
7)	มีการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอนหรือการประเมิน ผลการเรียนรู้ จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.7 ปีที่แล้ว	✓	
8)	อาจารย์ใหม่ทุกคนได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน	✓	
9)	อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	✓	
10)	จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอนได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 ต่อปี		ไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากไม่มีบุคลากรสนับสนุนประจำสาขาวิชา
11)	ระดับความพึงพอใจของนิสิตปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.51 จากคะแนนเต็ม 5.0	✓	
12)	ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่ เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.51 จากคะแนนเต็ม 5.0	✓	
รวมตัวบ่งชี้ในปีนี้		11	
จำนวนตัวบ่งชี้ที่ดำเนินการผ่านเฉพาะตัวบ่งชี้ที่ 1-5		ดำเนินการผ่าน จำนวน 5 ตัวบ่งชี้	
ร้อยละของตัวบ่งชี้ที่ 1-5		100	
จำนวนตัวบ่งชี้ในปีนี้ที่ดำเนินการผ่าน		11	
ร้อยละของตัวบ่งชี้ทั้งหมดในปีนี้		100	

**ตอนที่ 3 ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษา
บัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาดุษฎี
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์
ตามรูปแบบซิปปี (CIPP model)**

ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท ด้านปัจจัย
นำเข้า และด้านกระบวนการโดยผู้เชี่ยวชาญมีทั้งใน
ส่วนที่เหมาะสมและข้อเสนอนะที่ควรปรับปรุง ซึ่ง
สรุปได้ดังตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจ
ด้านบริบทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้าน

ปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการของหลักสูตรโดย
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสรุปได้ดังตารางที่ 4
นอกจากนี้ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต จำแนก
เป็นผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจด้านคุณลักษณะ
พึงประสงค์ของนิสิตจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยภาพรวม
อยู่ในระดับมาก และผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจด้าน
ผลการเรียนรู้สำคัญของหลักสูตรจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสรุปได้ดังตารางที่ 5
ตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการโดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
บริบทของหลักสูตร	
ปรัชญา	ในภาพรวมมีความเหมาะสม มีความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ กลยุทธ์การสอน และสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู แต่ปรัชญายังไม่สะท้อนถึงผลลัพธ์ ควรเน้นการเป็นครู เพิ่มปรัชญาการปฏิบัติตามแนวประสบการณ์เป็นฐาน (Experiential-based) และสมรรถภาพเป็นฐาน (Competency-based) และเน้นเรื่องของการปฏิบัติในสถานศึกษาให้มากขึ้น
วัตถุประสงค์ทั่วไป	ควรมีการปรับปรุง เนื่องจากไม่ครอบคลุมสมรรถนะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ไม่ครอบคลุมตามพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย ควรสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภาและเพิ่มอัตลักษณ์ของคณะศึกษาศาสตร์
คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์	ควรมีการปรับปรุง โดยการอธิบายให้ชัดเจนมากขึ้น ในทุกสมรรถนะควรมีการระบุเรื่องความรู้ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะ โดยเฉพาะสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะด้านการสื่อสารและสมรรถนะด้าน ไอซีที (ICT) นอกจากนี้ควรพิจารณาเพิ่มการเตรียมความพร้อมด้านอื่น ๆ ในการออกไปเป็นครู หน้าที่และงานอื่น ๆ นอกจากงานสอนนิสิตในหลักสูตร
โครงสร้างหลักสูตร	มีความเหมาะสม สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แต่ควรปรับลดจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเอก ควรเพิ่มรายวิชาในหมวดวิชาชีพครูบังคับ ในรายวิชาลักษณะการวัดประเมินผล การวิจัย การประเมินโครงการ การประกันคุณภาพ รายวิชานบูรณาการเนื้อหาความรู้ในวิชาเอกกับวิธีสอน (Pedagogy Content Knowledge) และควรเพิ่มการสร้างทีมในการสอนรายวิชาแบบบูรณาการ
ปัจจัยนำเข้า	
การคัดเลือกนิสิต	การกำหนดเกณฑ์คัดเลือกมีความเหมาะสม แต่ควรเพิ่มด้านบุคลิกภาพ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่เหมาะสมกับการเป็นครู ดังนั้นจึงควรมีการพิจารณากระบวนการสื่อสารและเจตคติที่มีต่อวิชาชีพครู โดยการเขียนเรียงความ หรือการจัดตั้งศูนย์การประเมินผล (Assessment Center) เพื่อให้ได้นิสิตที่มีบุคลิกภาพ เจตคติเหมาะสมกับวิชาชีพครู
การคัดเลือกอาจารย์ผู้สอน	ควรมีการสร้างระบบและกลไกในการพิจารณาและคัดเลือกผู้สอนให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ควรสร้างแบบสำรวจรายการคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน งานวิจัยและความเชี่ยวชาญในการสอนวิชานั้น ๆ ควรจัดอาจารย์ผู้สอนให้ตรงกับความเชี่ยวชาญ

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
บริบทของหลักสูตร	
ปรัชญา	ในภาพรวมมีความเหมาะสม มีความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ กลยุทธ์การสอน และสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู แต่ปรัชญายังไม่สะท้อนถึงผลลัพธ์ ควรเน้นการเป็นครู เพิ่มปรัชญาการปฏิบัติตามแนวประสบการณ์เป็นฐาน (Experiential-based) และสมรรถภาพเป็นฐาน (Competency-based) และเน้นเรื่องของการปฏิบัติในสถานศึกษาให้มากขึ้น
กระบวนการ	
กระบวนการจัดการหลักสูตร	คณะกรรมการประจำหลักสูตรควรมีการประชุมร่วมกันเพื่อวางแผน ควบคุมและประเมินหลักสูตร ควรมีการประสานกับคณะร่วมผลิตให้มากขึ้น ควรมีการประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร กระบวนการจัดการหลักสูตรต้องเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณระดับอุดมศึกษาและการรายงานผลการดำเนินงานหลักสูตรตามแบบ มคอ.7 และการประกันคุณภาพ

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้ประเมิน	ด้านบริบท			ด้านปัจจัยนำเข้า			ด้านกระบวนการ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
อาจารย์ประจำหลักสูตร	4.84	0.10	มากที่สุด	3.98	0.28	มาก	4.66	0.19	มากที่สุด
อาจารย์ผู้สอน	4.47	0.29	มาก	4.04	0.27	มาก	4.63	0.24	มากที่สุด
นิสิตชั้นปีที่ 5	4.64	0.28	มากที่สุด	3.52	0.31	มาก	4.31	0.24	มาก
นิสิตชั้นปีที่ 1-4	4.17	0.13	มาก	3.46	0.23	ปานกลาง	4.01	0.12	มาก
โดยภาพรวม	4.53	0.25	มากที่สุด	3.62	0.21	มาก	4.40	0.26	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจด้านบริบทของหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอาจารย์ประจำหลักสูตรและนิสิตชั้นปีที่ 5 มีความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด ขณะที่อาจารย์ผู้สอน และนิสิตชั้นปีที่ 1-4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน

และนิสิตชั้นปีที่ 5 มีความพึงพอใจในระดับมาก ขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 1-4 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ความพึงพอใจด้านกระบวนการของหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ขณะที่นิสิตทุกชั้นปีมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจด้านคุณลักษณะพึงประสงค์ของนิสิตและด้านผลการเรียนรู้สำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) ของหลักสูตรจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้ประเมิน	คุณลักษณะพึงประสงค์ของนิสิต			ผลการเรียนรู้สำคัญตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ								
				หมวดวิชาศึกษาทั่วไป			หมวดวิชาชีพครู			หมวดวิชาเฉพาะ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
อาจารย์ประจำหลักสูตร	4.44	0.28	มาก	4.28	0.35	มาก	4.38	0.08	มาก	4.37	0.18	มาก
อาจารย์ผู้สอน	4.18	0.36	มาก	4.24	0.32	มาก	4.30	0.09	มาก	4.35	0.18	มาก
ผู้บริหารและครูพี่เลี้ยง	4.27	0.21	มาก	4.27	0.17	มาก	4.12	0.19	มาก	4.31	0.22	มาก
นิสิตชั้นปีที่ 5	4.33	0.18	มาก	4.25	0.14	มาก	4.10	0.20	มาก	4.17	0.36	มาก
นิสิตชั้นปีที่ 1-4	4.17	0.13	มาก	4.01	0.10	มาก	3.95	0.09	มาก	3.97	0.11	มาก
โดยภาพรวม	4.26	0.11	มาก	4.21	0.10	มาก	4.17	0.15	มาก	4.23	0.15	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจด้านคุณลักษณะพึงประสงค์ของนิสิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผลการประเมินจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 5 กลุ่ม อยู่ในระดับมากเท่ากัน ในขณะที่ผลการประเมินจากอาจารย์ประจำหลักสูตรมีความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือ นิสิตชั้นปีที่ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยง อาจารย์ผู้สอน และนิสิตชั้นปีที่ 1-4 ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจด้านผลการเรียนรู้สำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกหมวดวิชา โดยผลการประเมินจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 5 กลุ่ม อยู่ในระดับมากเท่ากันทุกหมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะมีความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาชีพครูตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามกรอบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร พ.ศ. 2557 พบว่า

มีผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร พ.ศ. 2557 โดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาจำแนกตามราย องค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต อยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากมีการบริหารจัดการหลักสูตรระดับปริญญาตรีเป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สำนักมาตรฐานและคุณภาพอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556) และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2558 ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ 4 ข้อ ทางสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมีอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 คน ซึ่งมีคุณวุฒิในระดับตรงกับสาขาวิชาที่เปิดสอน อีกทั้งอาจารย์ประจำหลักสูตรมีคุณวุฒิปริญญาเอก 4 คน ปริญญาโท 1 คน ดำรงตำแหน่งทางวิชาการในระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์จำนวน 2 คน อาจารย์มีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ฐานข้อมูล TCI และมีการบริหารจัดการของภาควิชาการจัดการเรียนรู้ และคณะศึกษาศาสตร์ที่คอยกำกับ ติดตาม การบริหารจัดการหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีการปรับปรุงหลักสูตรตาม

รอบระยะเวลาที่กำหนด โดยดำเนินงานให้เป็นไปตามตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตรและการเรียนการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สิ่งที่เป็นข้อสังเกตคือองค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน พบว่าสาระของรายวิชาในหลักสูตร การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ควรมีการปรับปรุง/พัฒนาให้เห็นผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

2. ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า มีการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เมื่อกระบวนการพัฒนาหลักสูตรได้พัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานและคุณภาพอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556) และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์ (มคอ.1) ผ่านการเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัย และรับทราบจาก สกอ. จากนั้นได้มีการนำหลักสูตรมาใช้ในปีการศึกษา 2554 อีกทั้งมีการดำเนินงานผ่านเกณฑ์ของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในในระดับหลักสูตร พ.ศ. 2557 ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ จากจำนวนตัวบ่งชี้ที่ดำเนินการทั้งหมดในปี พ.ศ.2557 จำนวนทั้งหมด 11 ตัวบ่งชี้ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยจำนวนตัวบ่งชี้ที่ดำเนินการผ่านเฉพาะตัวบ่งชี้ที่ 1-5 ดำเนินการผ่านจำนวน 5 ตัวบ่งชี้

3. ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา ตามรูปแบบซิปปี สามารถอภิปรายผลการวิจัยจำแนกองค์ประกอบในการวิเคราะห์หลักสูตร ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ดังนี้

3.1 ด้านบริบทพบว่า ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบทโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน นิสิตทุกชั้นปี) มีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมในทุกหมวดวิชา เนื้อหารายวิชามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ ของผู้เรียน และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและมีความทันสมัยซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมและบริบทของการศึกษาในขณะนั้น และเนื้อหารายวิชาที่เรียนเป็นประโยชน์ต่อการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพซึ่งนับว่าเป็นจุดแข็งของหลักสูตรสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ด้านคุณภาพของบัณฑิต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่ (2545) และ ไทเลอร์ (Tyler, 1969) ที่กล่าวถึง การออกแบบหลักสูตรที่ชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการความสนใจของผู้เรียนและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมนั้น ต้องพิจารณาสิ่งที่กำหนดหลักสูตรทั้งนี้รวมถึงด้านวิชาการ และด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนและสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรินท์ (Print, 1993) ที่กล่าวว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ดีนั้นควรมีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและชาติสอดคล้องกับวัฒนธรรม และต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนรวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทาบ่า (Taba, 1962, p. 422) ที่กล่าวว่าเนื้อหาของหลักสูตรเป็นสาระของความรู้และประสบการณ์จากการเรียนรู้วิชานั้นๆ ซึ่งจะเป็นรายละเอียดที่จะนำมาถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการของหลักสูตร อย่างไรก็ตามผลการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะว่าควรเพิ่มรายวิชานุกรณาการเนื้อหาความรู้ในวิชาเอกกับวิธีสอน (Pedagogical content knowledge) และเพิ่มรายวิชาวิจัย การวัดและประเมินผล และรายวิชาประกันคุณภาพ

3.2 ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ความพึงพอใจด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร มีประสบการณ์ในการสอน มีความรู้ความสามารถในการสอน มีประสบการณ์ในการทำวิจัย รวมถึงคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีกลไกในการพัฒนาอาจารย์อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนการสอน แต่ผลการประเมินโดยภาพรวมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน นิสิตชั้นปีที่ 5 และนิสิตชั้นปีที่ 1-4) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น ห้องเรียน และห้องปฏิบัติการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากมีจำนวนไม่เพียงพอ มีขนาดไม่เหมาะสมกับจำนวนนิสิตซึ่งขณะนี้ทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ก็ได้มีโครงการปรับปรุงและพัฒนาในด้านนี้ โดยการก่อสร้างอาคารใหม่ซึ่งจะช่วยให้มีจำนวนห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆเพิ่มขึ้น มีความเหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนนิสิตต่อไป

3.3 ด้านกระบวนการ พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยอาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ขณะที่นิสิตทุกชั้นปีมีความพึงพอใจในระดับมาก อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี เป็นระบบและเป็นขั้นตอนในทุกด้าน ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและทันสมัยต่อการจัดการเรียนการสอน มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม ยุติธรรม และสอดคล้องกับความรับผิดชอบหลักของผลการเรียนรู้ (Learning Outcome: LO) มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนิสิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ มีการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน อาจารย์ได้รับการพัฒนาทางวิชาการและวิชาชีพ สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2552 รวมทั้งสอดคล้องกับ เสริมศรี ไชยศรี; สุรพล บัวพิมพ์; และสุนทรี คนเที่ยง (2543) และปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545) ได้กล่าวถึงลักษณะของหลักสูตรที่ถือว่าต้องสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลของหลักสูตร มีความเหมาะสม ชัดเจนและระบุได้ว่าผู้เรียนจะมีคุณลักษณะและคุณภาพอย่างไร

3.4 ด้านผลผลิต พบว่า ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูพี่เลี้ยง นิสิตทุกชั้นปี) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์ และสาขาศึกษาศาสตร์ ผลการประเมินควรมีลักษณะดังนี้ มีคุณธรรม มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีความอดทน ใจกว้าง สามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและข้อโต้แย้งอย่างเหมาะสม มีสุขภาพกายและใจที่ดี ดูแลรักษาสุขภาพของตนเองและมีนิสัยรักการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพที่ดี มีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการปรับปรุงการทำงาน พัฒนาความสามารถ และผลงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพคุณภาพอยู่เสมอ คุณภาพดังกล่าวเกิดจากอาจารย์ผู้สอนได้ให้การอบรมสั่งสอน มีการปลูกฝังและสอดแทรกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างๆ โดยการบูรณาการและการหล่อหลอมร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนควรกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิต สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura, 1977) และคิดว่าจะมีประโยชน์ต่อตนเอง เมื่อได้ลงปฏิบัติตามพฤติกรรมของตัวแบบแล้วรู้สึกว่าเป็นสิ่งดี หรือเหมาะสมกับตนเอง ก็จะปฏิบัติจนกลายเป็นนิสัยหรือนุคลิกภาพประจำตัว

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อการประเมินหลักสูตร ในระหว่างการใช้หลักสูตร และตามวงรอบของการใช้

หลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของคณาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ในทุกสาขาวิชาที่มีการผลิตบัณฑิต

3. ผลการวิจัยการประเมินหลักสูตรโดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปปี ช่วยให้ได้เห็นข้อดีและข้อควรปรับปรุงของหลักสูตรในองค์ประกอบต่าง ๆ

ได้ชัดเจนขึ้นเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพเหมาะสมต่อไป ผลการประเมินตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร พ.ศ. 2557 ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้รองรับการตรวจสอบจากคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ทั้งในระดับหลักสูตร และระดับคณะ และนำมาพัฒนาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรอุษา ศรีสุวรรณ. (2552). *การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต พ.ศ.2542 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (Thai Qualifications Framework for Higher Education) (TQF:HED)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- คมสัน ตรีไพบูลย์. (2558). การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 26(3), 41-52.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2545). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- มารุต พัฒผล. (2558). *การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน: ภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ : ธเนศวรการพิมพ์.
- เสริมศรี ไชยสร และคณะ. (2543). *หลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี. ในรายงานการวิจัย (หน้า 54-57) กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.*
- อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร และคณะ. (2556). *การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Print, M. (1993). *Curriculum Development and Design (2nd ed.)*. Sydney, Australia: dbooks.

Stufflebeam D. L. et al. (1971). *Education and Decision Making*. Itasca, Illinois: Peacock Publisher.

Stufflebeam, D. L. (1983). The CIPP Model for program evaluation. In G. F. Madaus, M. S. Scriven & D. L. Stufflebeam (Eds.), *Evaluation models: Viewpoints on educational and human service evaluation* (pp.117-142). Boston: Kluwer-Nijhoff.

Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.

Tyler, R.W. (1969). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago : University of Chicago Press.